

JAN KOCHANOWSKI

**Tren IX. (Kupić by
cię, mądrości, za
drogie pieniądze...)**

JAN KOCHANOWSKI

TRENY

Tren IX. (Kupić by cię, mądrości, za drogie pieniądze...)¹

Kupić by cię², mądrości, za drogie pieniądze,
Która (jesli prawdziwie mienia³) wszystkie żądze,
Wszystki ludzkie frasunki⁴ umiesz wykorzenić⁵,
A człowieka tylko nie⁶ w anioła odmienić⁷,
Który nie wie, co boleść, frasunku nie czuje,
Złym przygodam⁸ nie podległ, strachom nie hołduje⁹.
Ty wszystkie rzeczy ludzkie masz za¹⁰ fraszkę sobie,
Jednaką myśl¹¹ tak w szczęściu, jako i w żalobie¹²
Zawždy¹³ niesiesz; ty śmierci namniej¹⁴ sie nie boisz,
Bezpieczną¹⁵, nieodmienną, niepożyta¹⁶ stoisz.
Ty bogactwa nie złotem, nie skarby wielkimi,
Ale dosytem¹⁷ mierzysz¹⁸ i przyrodzonymi¹⁹
Potrzebami; ty okiem swym nieuchronionym²⁰
Nędznika²¹ upatrujesz²² pod dachem złoconym,
A uboższym nie zajrzysz²³ szczęśliwego mienia²⁴,
Kto by jedno²⁵ chciał słuchać twego upomnienia.
Nieszczęśliwy ja człowiek, którym lata swoje

¹W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Trenach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

²kupić by cię — warto by cię kupić. [przypis redakcyjny]

³mienić (starop.; tu forma 3 os. lm: mienia) — mówić, nazywać. [przypis redakcyjny]

⁴frasunk a. frasunek (starop.; tu lm: frasunki) — zgrzyzota, smutek, strapienie. [przypis redakcyjny]

⁵wykorzenić — wyrwać z korzeniem. [przypis redakcyjny]

⁶tylko nie (starop.) — omaal, o mało co. [przypis redakcyjny]

⁷odmienić — tu: przemienić. [przypis redakcyjny]

⁸przygodam (starop. forma C. lm rodz. ż.) — przygodom. [przypis redakcyjny]

⁹nie hołdować — nie ulegać, nie poddawać się. [przypis redakcyjny]

¹⁰mieć za (daw.) — uważać za. [przypis redakcyjny]

¹¹jednaką myśl — niezmienna postawa, nastrój. [przypis redakcyjny]

¹²w żalobie — w smutku, w płaczu. [przypis redakcyjny]

¹³zawždy (starop.) — zawsze. [przypis redakcyjny]

¹⁴namniej (starop.) — wcale; wcale nie. [przypis redakcyjny]

¹⁵bezpieczny — tu: wolny od obaw, nie podlegający strachowi. [przypis redakcyjny]

¹⁶niepożyty (starop.) — niezwyknięty, niezwruszony. [przypis redakcyjny]

¹⁷dosyt (starop.; tu forma N. lp: dosytem) — zaspokojenie potrzeb, nasycenie; por. współczesne wyrażenie: najeść się do syta. [przypis redakcyjny]

¹⁸mierzyć czym — oceniać ze względu na co. [przypis redakcyjny]

¹⁹przyrodzony (daw.) — naturalny. [przypis redakcyjny]

²⁰nieuchroniony (starop.) — taki, przed którym nie można się uchronić, ukryć. [przypis redakcyjny]

²¹nędznik (daw.) — biedak, człowiek nieszczęśliwy, nieszczęśnik (odcień znaczeniowy często pogardliwy). [przypis redakcyjny]

²²upatrywać (daw.) — szukać i umieć dojrzeć, oceniać. [przypis redakcyjny]

²³zajrzec (starop.; tu 2 os. lp: zajrzysz) — zazdrościć. [przypis redakcyjny]

²⁴szczęśliwe mienie — mienie dostateczne, wystarczające i uczciwie nabyte. [przypis redakcyjny]

²⁵by jedno (starop.) — byleby, byleby tylko. [przypis redakcyjny]

Na tym strawił, żebych był ujźrzał progi²⁶ twoje.
Terazem nagle z stopniów ostatnich²⁷ zrzucony
I między insze²⁸, jeden z wielu²⁹, policzony.

²⁶progi (przen.) — siedziba. [przypis redakcyjny]

²⁷z stopniów ostatnich — z najwyższych stopni, wiodących do siedziby mądrości. [przypis redakcyjny]

²⁸między insze (starop.) — między innymi, pośród innych. [przypis redakcyjny]

²⁹jeden z wielu (starop.) — jeden z wielu. [przypis redakcyjny]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/treny-tren-ix>

Tekst opracowany na podstawie: Jan Kochanowski, *Treny*, Drukarnia Łazarzowa, wyd. 2, Kraków, 1583

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu *Wolne Lektury* (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Okładka na podstawie: 7 days of me - No 4, [slightly everything@Flickr](mailto:slightlyeverything@Flickr), CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do *Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur* i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).